

Anna Walentynowicz (1929–2010) to jedna z najważniejszych postaci w polskich dążeniach do niepodległości lat 80. Pochodziła z polskich kresów, z Równego na Wołyniu, gdzie przyszła na świat jako Anna Lubczyk. Bez domu rodzinnego, pracowała jako pomoc domowa, później trafiła w okolice Warszawy, a stamtąd do Gdańska. W Gdańsku znalazła zatrudnienie w fabryce margaryny „Amada”, a następnie w Stoczni Gdańskiej. Brała udział w strajku i demonstracjach Grudnia '70. Po grudniowej pacyfikacji znalazła się na celowniku SB.

W 1978 r. przystąpiła do Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Była kolporterką prasy niezależnej, pisywała do „Robotnika Wybrzeża”, brała udział w spotkaniach i naradach, a przede wszystkim udostępniała swoje mieszkanie na działalność antykomunistyczną.

W ramach represji została 7 sierpnia 1980 r. zwolniona ze Stoczni Gdańskiej. 14 sierpnia 1980 r. w Stoczni Gdańskiej proklamowano w jej obronie strajk. Była jedną z inicjatorek przekształcenia protestu w strajk solidarnościowy. Stała się symbolem rodzącej się „Solidarności”.

Mimo jej wielkich zasług i powszechnego szacunku na przełomie 1980 i 1981 r. próbowano zmarginalizować Annę Walentynowicz w NSZZ „Solidarność”. W 1981 r. powstał w SB plan „kombinacji operacyjnej”, polegający na jej podtruciu, co miało wyłączyć Walentynowicz z działalności. Po 13 grudnia 1981 r. została zatrzymana i osadzona w obozie internowanych kobiet w Gołdapi. Zwolniono ją w lipcu 1982 r., by miesiąc później ponownie aresz-

tować. Wyszła z więzienia w marcu 1983 r., ale w grudniu tego roku aresztowano ją po raz trzeci. Opuściła więzienie dopiero w kwietniu 1984 r. Później podróżowała po kraju, brała udział w licznych uroczystościach, manifestacjach i protestach. Zaprzyjaźniła się z ks. Jerzym Popiełuszką, którego męczeńska śmierć była dla niej prawdziwym wstrząsem.

Należała do przeciwników rozmów Okrągłego Stołu. W 2006 r. prezydent Lech Kaczyński odzna-czył Annę Walentynowicz Orderem Orła Białego.

20 września 2019 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł „90. rocznica urodzin Anny Walentynowicz”.

Nominał 10 zł

metał: Ag 925/1000
stempel: lustrzany
średnica: 32,00 mm
masa: 14,14 g
brzeg (bok): gładki
nakład: do 12 000 szt.

Projektant: Anna Wątróbska-Wdowiarska

Emitent: NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Fragment wizerunku Pomnika Poległych Stocznio-wców 1970 r. autorstwa Bogdana Pietruszki.

10 kwietnia 2010 r. zginęła w katastrofie smoleńskiej.

Na awersie monety został przedstawiony fragment Pomnika Poległych Stocznio-wców 1970 w Gdańsku. Anna Walentynowicz brała udział w budowie Pomnika. Umieszczony poniżej napis „Anna Solidarność” jest najbardziej rozpowszechnionym przydomkiem bohaterki, podkreślającym jej wkład w powstanie ruchu „Solidarności”. Rewers monety przedstawia wizerunek Anny Walentynowicz, a trzy hasła: Odwaga, Skromność, Konsekwencja, podkreślają zasady, którymi kierowała się w życiu i działalności.

Sławomir Cenckiewicz